

Ortodoksinen uskonto: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
T1 Oppilas tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodoksissa maissa. Oppilas huomaa ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Oppilas pohtii luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.	T1 Oppilas pohtii ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas pohtii uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	T1 Oppilas tunnistaa ja osaa eritellä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta ortodoksissa, muissa kristillisissä ja ei-kristillisissä kulttuureissa.
T2 Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja pohtii tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas syventää tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä sekä tutustuu niiden käyttöön jumalanpalveluselämässä.	T2 Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja pohtii ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	T2 Oppilas perehtyy ortodoksiseen uskonoppiin ja pohtii uskon merkitystä itselleen. Oppilas ymmärtää opin, liturgisen elämän ja kirkollisen taiteen yhteyden.
T3 Oppilas tietää Suomessa vaikuttavat uskonnot ja tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä uskonnottomuuden katsoimuksellisenä valintana. Oppilas perehtyy kristinuskon ilmenemiseen eri kirkkoissa. Oppilas syventää tietojaan juutalaisuudesta ja islamista sekä pohtii niiden yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	T3 Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja ja tarkastelee niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	T3 Oppilas ymmärtää uskontoja yhdistäviä ja erottavia opetuksia ja käsitteitä sekä pohtii uskontojen ulottuvuuksien vaikutusta kulttuuriin. Oppilas tunnistaa uskonnottomuuden eri muotoja.

T4 Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas pohtii alustavasti uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	T4 Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas havainnoi ja opettelee tulkitsemaan tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	T4 Oppilas tuntee uskonnollista taidetta ja tunnistaa sen vaikutuksen kulttuuriin. Oppilas pohtii uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan ja tulkitsee erilaisia tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.
T5 Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään. Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.	T5 Oppilas harjoittelee erottamaan vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja pohtii kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.	T5 Oppilas tunnistaa vakaumukseen vaikuttamaan pyrkivää argumentaatiota ja harjoittelee arvioimaan uskonnon ja tieteen kielten välisiä eroja. Oppilas osaa arvioida lähteitä kriittisesti.
T6 Oppilas perehtyy kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja pohtii sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	T6 Oppilas pohtii ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas perehtyy Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	T6 Oppilas perehtyy ortodoksisen eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ortodoksisen ihmiskuvaan. Oppilas etsii eroja ja yhtäläisyyksiä eri uskontojen eettisestä opetuksesta. Oppilas pohtii ja analysoi ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä.
T7 Oppilas pohtii uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas tutustuu uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	T7 Oppilas pohtii ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas perehtyy Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	T7 Oppilas perehtyy ortodoksisen eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ortodoksisen ihmiskuvaan. Oppilas etsii eroja ja yhtäläisyyksiä eri uskontojen eettisestä opetuksesta. Oppilas pohtii ja analysoi ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä.

T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja. Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioi omaa suhdettaan niihin. Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	T8 Oppilas pohtii keskeisiä ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä omien arvojensa ja ortodoksisen kirkon opetuksen pohjalta. Oppilas hankkii tietoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä ja pohtii ja arvioi omien arvojensa suhdetta niihin. Oppilas arvioi toisten, ulkopuolisten vaikutusmahdollisuuksia omiin valintoihinsa.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtii niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	T9 Oppilas arvioi ja osaa perustella omien eettisten valintojensa vaikutuksia omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta etenkin omassa ryhmässä, koulussa ja lähiympäristössään.	T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta ympärillään ja erilaisissa verkkoympäristöissä.	T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

PERUSTEIDEN SISÄLLÖT (7-9)

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

ORTODOKSINEN USKONTO

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämäntapomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä pe-rehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Seudulliset sisällöt:

ORTODOKSINEN USKONTO 7.Ik

Perehdytään Kirkon syntyvaiheisiin: alkuseurakuntaan, apostolien lähetystyöhön ja marttyyrikirkkoon. Tutustutaan jakautumattomaan alkukirkkoon, suureen skismaan ja kirkon jakaantumiseen. Tarkastellaan Kirkon opin muotoutumista ja erityisesti Nikealais-Konstantinopolilaisen uskontunnustuksen syntyä. Oppilas saa käsityksen Traditiosta ortodoksisen opin perustana.

Opetuksessa tarkastellaan Raamattua ortodoksisen uskon näkökulmasta. Tutustutaan Raamatun syntyyn ja sisällön muotoutumiseen sekä Raamatun käyttöön liturgisesti ja yksilön elämässä.

Oppilas tutustuu diakoniaan lähimmäisenrakkauden muotona. Opetuksessa tarkastellaan alkukirkon diakoniaa ja marttyyriutta.

Opetuksessa perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja paikalliskirkkoihin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa tuodaan esille kristillisten kirkkojen eri suuntauksia. Tutustutaan maailmanuskonnoista juutalaisuuteen ja islamiin. Perehdytään eri uskontoihin ja elämäntavoihin.

Opetuksessa pohditaan oikeaa ja väärää, lähimmäisenrakkautta, toisen auttamista ja diakoniaa. Korostetaan epäitsekkyyttä, sitoutumista ja luottamusta.

Oppilas ymmärtää mysteerioiden merkityksen ortodoksin elämässä. Opetuksessa tarkastellaan syntiä ja katumusta sekä kasteen ja mirhavoitelun mysteerioita.

ORTODOKSINEN USKONTO 8.Ik

Tarkastellaan Suomen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa. Perehdytään hiippakunnan ja seurakunnan käsitteisiin. Tarkastellaan Suomen ortodoksista kirkkokuntaa osana Ekumeenista patriarkaatia. Oppilas ymmärtää, että Suomen ortodoksinen kirkko on osa globaalia, maailmanlaajuista Kirkkoa.

Oppilas tutustuu pappeuteen ortodoksisen kirkon mysteeriona. Tarkastellaan pappeuden eri asteita ja niiden ominaispiirteitä. Tutustutaan ortodoksisiin kirkollisiin toimijoihin ja järjestöihin.

Tutustutaan maailmanuskonnoista hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Perehdytään niihin liittyviin tapoihin ja symboleihin. Opiskellaan eri uskontoja ja elämäntavoihin.

Opetuksessa nostetaan esille mediasta nousevia ajankohtaisia uskonnollisia aiheita. Tarkastellaan uskonnon ilmenemistä taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään ortodoksista luostariperinnettä ja asketismia. Tarkastellaan hengellisen ohjauksen roolia ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa.

Pohditaan omien eettisten valintojen vaikutuksia. Tutustutaan ihmisoikeuksiin ortodoksisesta näkökulmasta.

ORTODOKSINEN USKONTO 9.IK

Tutustutaan ajan pyhittämiseen ortodoksin elämässä. Perehdytään ortodoksiseen kirkkovuoteen. Oppilas ymmärtää paastamisen merkityksen osana ihmisenä kasvua. Tutustutaan ortodoksiseen rukousperinteeseen ja mysteerioihin.

Tutustutaan Kiinan ja Japanin uskontoihin. Perehdytään luonnonuskontoihin, uudempiin uskontoihin sekä uskonnotto-muuteen ja ateismiin. Pohditaan uskontoja maailman politiikassa. Ohjataan oppilasta huomaamaan ihmisenä kasvua osana muita uskontoja. Käsitellään taiteen roolia eri uskonnoissa. Tarkastellaan kirkkotaidetta ortodoksisen opin ilmentä-jänä.

Pohditaan elämän tarkoitusta sekä elämän ja kuoleman kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. Tutustutaan kestävään elämäntapaan ja bioetiikkaan. Oppilasta ohjataan omien eettisten valintojen ja niiden vaikutusten pohdintaan ja peruste-lemiseen. Tarkastellaan vapauden ja vastuun käsitteitä ortodoksisesta näkökulmasta.

Tarkastellaan maailman luomista ortodoksisen uskonnon näkökulmasta mutta myös eri uskonnoista ja luonnontieteistä käsin.

Ohjataan oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä työelämässä ja vapaa-ajalla. Tarkastellaan seurustelun ja perheen käsit-teitä ortodoksisen perinteen valossa.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 7. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kah- deksan osaaminen	Kohtalainen/arvosa- nan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tunnistaa ortodoksisen tradi- tion vaikutuksen kulttuuriin perinteis- issä ortodoksissa maissa. Oppilas huomaa ortodoksisen perin- teen ja suomalaisen kulttuurin vuoro- vaikutuksen. Oppilas pohtii luterilai- suuden ja suomalaisen kulttuurin vuoro- vaikutusta.	S1, S2	Uskontojen merkityk- sen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteis- kunnassa	Oppilas osaa tunnistaa ortodoksisen tradition vaikutuksen kulttuuriin perinteisissä ortodok- sissa maissa. Oppilas tiedostaa orto- doksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutuksen. Op- pilas osaa pohtia luteri- laisuuden ja suomalai- sen kulttuurin vuoro- vaikutusta.	Oppilas on tutustu- nut ortodoksisen tra- dition vaikutukseen perinteisten ortodok- simaiden kulttuu- reissa. Oppilas on tutustu- nut ortodoksisen pe- rinteen ja suomalai- sen kulttuurin vuoro- vaikutukseen.
T2 Oppilas ymmärtää kristinuskon ja kir- kon syntyhistoriaa sekä kehitystä ja pohtii tämän vaikutusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas syventää tietämystään Raama- tusta ja muista uskon lähteistä sekä tu- tustuu niiden käyttöön jumalanpalve- luselämässä.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas ymmärtää kris- tinuskon ja kirkon syn- tyhistoriaa sekä kehi- tystä ja osaa pohtia tä- män vaikutusta orto- doksisen kirkon kehi- tykseen. Oppilas on syventänyt tietämystään Raama- tusta ja muista uskon lähteistä sekä on tutus- tunut niiden käyttöön jumalanpalveluselä- mässä.	Oppilas on tutustu- nut kristinuskon ja kirkon syntyhistori- aan sekä kehitykseen ja osaa avustetusti pohtia tämän vaiku- tusta ortodoksisen kirkon kehitykseen. Oppilas on syventä- nyt tietämystään Raamatusta ja muista uskon lähteistä ja tu- tustunut niiden käyt- töön jumalanpalvelu- selämässä.
T3 Oppilas tietää Suomessa vaikuttavia uskontoja ja tunnistaa uskontojen merkityksen ihmisille sekä uskonnotto- muuden katsomuksellisenä valintana. Oppilas perehtyy kristinuskon ilmene- miseen eri kirkoissa. Oppilas syventää tietojaan juutalaisuu- desta ja islamista sekä pohtii niiden yh- teisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksi- suuteen.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katso- musten tunteminen	Oppilas tietää Suo- messä vaikuttavia us- kontoja ja osaa tunnis- taa uskontojen merki- tyksen ihmisille sekä uskonnottomuuden katsomuksellisenä va- lintana. Oppilas on pe- rehtynyt kristinuskon ilmenemiseen eri kir- koissa. Oppilas on syventänyt tietojaan juutalaisuu- desta ja islamista ja osaa pohtia niiden yh- teisiä ja eroavia piir- teitä suhteessa kristin- uskoon ja erityisesti or- todoksisuuteen.	Oppilas on tutustu- nut Suomessa vaikut- taviin uskontoihin ja uskontojen merkityk- seen ihmisille sekä uskonnottomuuteen katsomuksellisenä valintana. Oppilas on tutustunut kristinus- kon ilmenemiseen eri kirkoissa. Oppilas on syventä- nyt tietojaan juutalai- suudesta ja islamista sekä pohtii niiden yh- teisiä ja eroavia piir- teitä suhteessa kris-

				tinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.
T4 Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas pohtii alustavasti uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja. Oppilas osaa tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas osaa alustavasti pohtia uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan.	Oppilas osaa nimetä joitakin ortodoksisen perinteen, kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin tapoja ja symboleja ja tunnistaa avustettuna niitä median eri lähteistä.
T5 Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään. Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas ymmärtää tieteen ja uskonnon välisen eron Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.	Oppilas on tutustunut tieteen ja uskonnon väliseen eroon Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin tapoihin tulkita pyhiä tekstejään. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.
T6 Oppilas perehtyy kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja pohtii sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas tutustuu juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas on perehtynyt kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin. Oppilas osaa pohtia sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja osaa pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	Oppilas on tutustunut kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin ja osaa avustettuna pohtia sen suhdetta ihmisoikeuksiin. Oppilas on tutustunut juutalaisuuden ja islamin eettisiin periaatteisiin ja osaa avustettuna pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.
T7 Oppilas pohtii uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas tutustuu uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	(S1, S3)	(Uskontojen ja katso- musten merkitys globaalisti)	Oppilas osaa pohtia uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas on tutustunut uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa	Oppilas tietää uskonnon merkityksen yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas on tutustunut uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin

			kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.	teihin maailmanhistoriassa kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin osalta.
T8 Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja. Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja. Oppilas osaa arvioida toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	Oppilas on tutustunut ihmisyyteen kuuluvien elämänkysymysten pohdintaan. Oppilas on tutustunut opetuksen sisällöistä nousevien, eettisten, ajankohtaisten teemojen pohdintaan. Oppilas tutustunut siihen, kuinka toiset voivat vaikuttaa omiin valintoihin.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	Oppilas osaa avustettuna tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia. Oppilas osaa avustettuna pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta etenkin omassa ryhmässä, koulussa ja lähiympäristössään.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 8. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas pohtii ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas pohtii uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa pohtia ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta oman lähipiirinsä elämään. Oppilas osaa pohtia uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa.	Oppilas tietää, että ortodoksinen ja luterilainen perinne vaikuttavat oman lähipiirin elämässä. Oppilas on tutustunut uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutuksiin Euroopassa ja muualla maailmassa.
T2 Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja pohdii ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas ymmärtää Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tuntee Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas osaa hahmottaa kirkkovuoden kierron kokonaisuudessaan ja osaa pohdita ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.	Oppilas hahmottaa Suomen ortodoksisen kirkon historiaa idän ja lännen välissä ja tietää jossain määrin Suomen ortodoksista kirkkoa nykypäivänä. Oppilas hahmottaa osittain kirkkovuoden kierron ja osaa pohtia ajan pyhittämisen merkitystä itselleen.
T3 Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja ja tarkastelee niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas pohdii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas ymmärtää uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa Aasian uskontoja. Oppilas osaa tarkastella niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas osaa pohtii Aasian uskontojen yhteisiä ja eroavia piirteitä suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	Oppilas tiedostaa jossain määrin uskontojen ulottuvuuksien merkityksen ja vaikutuksen näkyvästi kulttuuria muovaavina elementteinä. Oppilas tunnistaa joidenkin Aasian uskontoja ja osaa jossain määrin tarkastella niiden vaikutusta länsimaiseen kulttuuriin. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen yhteisiin ja eroaviin piirteisiin suhteessa
T4 Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja tunnistaa niitä median eri lähteistä.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä Aasian uskontojen tapoja ja symboleja ja	Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen tapoihin ja sym-

Oppilas havainnoi ja opettelee tulkitsemaan tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.			tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas havainnoi ja tulkitsee tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	boleihin ja osaa avustettuna tunnistaa niitä median eri lähteistä. Oppilas osaa alustavasti havainnoida ja tulkita joitakin tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.
T5 Oppilas harjoittelee erottamaan vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas tutustuu monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja pohtii kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas harjoittelee mediakriittisyyttä.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osaa erottaa vakaumuksellisen tekstin tieteellisestä kielestä. Oppilas on tutustunut monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja osaa pohtia kriittisesti niiden vaikuttavuutta. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.	Oppilas on harjoitellut vakaumuksellisen tekstin erottamista tieteellisestä kielestä. Oppilas on tutustunut joihinkin erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja osaa alustavasti pohtia niiden vaikuttavuutta kriittisesti. Oppilas on harjoitellut mediakriittisyyttä.
T6 Oppilas pohtii ortodoksista ihmis käsitystä ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas perehtyy Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohtii niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas osaa pohtia ortodoksisen ihmis käsityksen ja ihmisoikeusetiikan opetusta ihmisarvosta. Oppilas on perehtynyt Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja osaa pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.	Oppilas on tutustunut ortodoksiseen ihmis käsitykseen ja ihmisoikeusetiikan opetukseen ihmisarvosta. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen eettisiin periaatteisiin ja osaa jossain määrin pohtia niiden suhdetta ihmisoikeuksiin ja kristilliseen etiikkaan.
T7 Oppilas ymmärtää uskonnon yhtenä valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas pohtii Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä. Oppilas tutustuu ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas ymmärtää, että uskonto on yksi yksilön valintoihin vaikuttava tekijä. Oppilas osaa pohtia Aasian uskontojen merkitystä yksilön elämässä. Oppilas on tutustunut ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.	Oppilas tietää, että uskonto on yksi yksilön valintoihin vaikuttava tekijä. Oppilas on tutustunut Aasian uskontojen merkitykseen yksilön elämässä. Oppilas on tutustunut ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin.
T8	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä.	Oppilas tiedostaa ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä.

Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioi omaa suhdettaan niihin. Oppilas arvioi toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.			Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevia, eettisiä, ajankohtaisia teemoja ja arvioida omaa suhdettaan niihin. Oppilas osaa arvioida toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.	Oppilas on osallistunut joidenkin opetuksen sisällöistä nousevien, eettisten, ajankohtaisten teemojen pohdintaan. Oppilas on pohtinut toisten vaikutusta omiin valintoihinsa.
T9 Oppilas tutkii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtii niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas pohtii opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas osaa tutkia omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja pohtia niiden vaikutusta hyvinvointiin. Oppilas osaa pohtia opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.	Oppilas tietää että on valintoihin liittyviä eettisiä ulottuvuuksia ja että ne voivat vaikuttaa hyvinvointiin. Oppilas osaa avustettuna pohtia joitakin opetuksen sisällöistä nousevien eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta ympärillään ja erilaisissa verkkoympäristöissä.	S1-S3		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ortodoksisen uskonnon arviointiperusteet 9. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten ja kohtalaista osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kuusi varten

Tavoitteet	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppi- aineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen	Kohtalainen/arvosanan kuusi osaaminen
T1 Oppilas tunnistaa ja osaa eritellä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta ortodoksisissa, muissa kristillisissä ja ei-kristillisissä kulttuureissa.	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä joitakin uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2 Oppilas perehtyy ortodoksiseen uskonoppiin ja pohtii uskon merkitystä itselleen. Oppilas ymmärtää opin, liturgisen elämän ja kirkollisen taiteen yhteyden.	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemaisensa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.	Oppilas osaa kuvailla joitakin opiskelemaisensa uskonnon syntyhistoriaan ja vaikutukseen liittyviä asioita. Hän tietää uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita joitakin tärkeimpiä lähteitä.
T3 Oppilas ymmärtää uskontoja yhdistäviä ja erottavia opetuksia ja käsitteitä sekä pohtii uskontojen ulottuvuuksien vaikutusta kulttuuriin. Oppilas tunnistaa uskonnottomuuden eri muotoja.	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.	Oppilas osoittaa hallitsevansa joitakin perustietoja suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta jossain määrin.
T4 Oppilas tuntee uskonnollista taidetta ja tunnistaa sen vaikutuksen kulttuuriin. Oppilas pohtii uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan ja tulkitsee erilaisia tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita yhteiskunnassa sekä kulttuurissa.	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.	Oppilas osaa nimetä joitakin uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 Oppilas tunnistaa vakaumukseen vaikuttamaan pyrkivää argumentaatiota ja harjoittelee arvioimaan uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa arvioida lähteitä kriittisesti.	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.	Oppilas tunnistaa jossain määrin joitakin esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.
T6 Oppilas perehtyy ortodoksisen eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ortodoksiseen ihmiskuvaan.	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa	Oppilas tietää ja osaa nimetä etiikan keskeisistä käsitteistä ja osaa nimetä osan tärkeimmistä ihmisoikeussopimuksista ja kertoa

Oppilas etsii eroja ja yhtäläisyyksiä eri uskontojen eettisestä opetuksesta. Oppilas pohtii ja analysoi ihmisoi-keuksiin liittyviä kysymyksiä.			niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskonto ja katsomusten eettisiä periaatteita.	niiden keskeisestä sisällöstä Oppilas tuntee opiskeltava uskonnon sekä muiden uskonto ja katsomusten joitakin keskeisiä eettisiä periaatteita.
T7 Oppilas ymmärtää uskonnon merkityksen valintoihin vaikuttavana tekijänä. Oppilas hahmottaa globalisaatioon liittyviä haasteita ja ymmärtää vastuun yksilön näkökulmasta.	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas tiedostaa jossain määrin uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8 Oppilas pohtii keskeisiä ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä omien arvojensa ja ortodoksisen kirkon opetuksen pohjalta. Oppilas hankkii tietoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä ja pohtii ja arvioi omien arvojensa suhdetta niihin. Oppilas arvioi toisten, ulkopuolisten vaikutusmahdollisuuksia omaan valintoihinsa.	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.	Oppilas osaa pohtia joitakin kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa jotakin ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.
T9 Oppilas arvioi ja osaa perustella omien eettisten valintojensa vaikutuksia omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin kestävään tulevaisuuteen.	Oppilas tietää että on omiin valintoihin liittyviä eettisiä ulottuvuuksia ja että ne voivat vaikuttaa omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ha kestävään tulevaisuuteen.
T10 Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.	S1-S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.